

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

- A1.** Θεωρία Σχολικού βιβλίου σελ. 31
- A2.** Θεωρία Σχολικού βιβλίου σελ. 148
- A3.** Θεωρία Σχολικού βιβλίου σελ. 96
- A4.** α) Λ
β) Σ
γ) Λ
δ) Σ
ε) Σ

ΘΕΜΑ Β

B1. Επειδή η διάμεσος είναι η τιμή για την οποία το πολύ 50% των παρατηρήσεων είναι μικρότερες από αυτήν και το πολύ 50% των παρατηρήσεων είναι μεγαλύτερες από αυτήν, προκύπτει ότι η διάμεσος είναι ίση με 25 .

B2. Το μέγεθος του δείγματος n ισούται με: $n_1+n_2+n_3+n_4=7\alpha+4$

Από το ιστόγραμμα αθροιστικών σχετικών συχνοτήτων συμπεραίνουμε ότι:

$$F_2=0,5 \text{ άρα: } \frac{N_2}{n} = 0,5$$

$$\text{και άρα : } \frac{4\alpha-2}{7\alpha+4} = 0,5 \text{ και τελικά } \alpha=8$$

Ο πίνακας συχνοτήτων συμπληρώνεται με βάση το ιστόγραμμα αθροιστικών σχετικών συχνοτήτων F_i % και τους γνωστούς τύπους.

Έτσι προκύπτει ο παρακάτω πίνακας συμπληρωμένος:

Χρόνοι σε min	x_i	v_i	f_i	N_i	F_i	$x_i \cdot v_i$
[5,15)	10	12	20	12	20	120
[15,25)	20	18	30	30	50	360
[25,35)	30	24	40	54	90	720
[35,45)	40	6	10	60	100	240
ΣΥΝΟΛΑ		60	100			1440

B3. Από τον παραπάνω πίνακα έχουμε ότι $\sum x_i v_i = 1440$ και άρα για την μέση τιμή των x_i έχουμε:

$$\bar{x} = \frac{1440}{60} = 24$$

Για να υπολογίσουμε την διακύμανση έχουμε το γνωστό τύπο:

$$s^2 = \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2 \cdot v_i}{n} = \dots = 84 \text{ και } s = \sqrt{84} = 9,17$$

B4. Ας είναι y ποσοστό των μαθητών που χρειάστηκαν χρόνο στο διάστημα [37,45)

Έπειδή θεωρούμε ότι οι παρατηρήσεις κατανέμονται ομοιόμορφα σε κάθε κλάση

θα έχουμε:

$$\frac{45-37}{45-35} = y \text{ από όπου προκύπτει ότι:}$$

$y = 8$

Άρα το ποσοστό των μαθητών που χρειάστηκαν τουλάχιστον 37 λεπτά για να λύσει το μαθηματικό πρόβλημα ήταν **8%**

ΘΕΜΑ Γ

Αν συμβολίσουμε με:

Γ: Το ενδεχόμενο ο μαθητής να μαθαίνει Γαλλικά και

I: Το ενδεχόμενο ο μαθητής να μαθαίνει Ισπανικά

Τότε:

$$P(\Gamma) = 3v/v^2+1 \quad \text{και} \quad P(I) = v+2/v^2+1 \quad \text{και} \quad P(\Gamma \cap I) = v+1/v^2+1$$

Γ1. Το όριο που δόθηκε ισούται με την $P(\Gamma \cup I)$ και υπολογίζεται αν

πολλαπλασιάσουμε τους όρους του κλάσματος με $\sqrt{x^2+3} + 2$

(με συζυγή παράσταση). Έτσι με τις πράξεις έχουμε:

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2(\sqrt{x^2+3} - 2)}{x^2+x} = 1$$

Άρα το ενδεχόμενο $\Gamma \cup I = \Omega$ (πεπερασμένος δ.χ με ισοπίθανα ενδεχόμενα) είναι

βέβαιο αφού $P(\Gamma \cup I) = 1$

Γ2. Από τον προσθετικό νόμο των πιθανοτήτων έχουμε:

$$P(\Gamma \cup I) = P(\Gamma) + P(I) - P(\Gamma \cap I)$$

Άρα: $1 = 3v/v^2+1 + v+2/v^2+1 - v+1/v^2+1$ (αφού το άθροισμα των πιθανοτήτων

ισούται με την μονάδα) ή μετά τις πράξεις $v^2 - 3v = 0$

από όπου προκύπτει $v=0$ ή $v=3$ και επειδή προφανώς $v \neq 0$ θα έχουμε **$v=3$**

Γ3. Τα ενδεχόμενα $\Gamma - I$ και $I - \Gamma$ είναι **ασυμβίβαστα** (αυτό μπορεί να φανεί και με διάγραμμα του Venn) και άρα:

$$P((\Gamma - I) \cup (I - \Gamma)) = P(\Gamma - I) + P(I - \Gamma) = P(\Gamma) - P(\Gamma \cap I) + P(I) - P(\Gamma \cap I) = P(\Gamma) + P(I) - 2P(\Gamma \cap I).$$

Αφού $P(\Gamma) = 9/10$ και $P(I) = 5/10 = 0,5$ και $P(\Gamma \cap I) = 4/10 = 2/5$ (Μια και $v=3$) καταλήγουμε ότι

$$P((\Gamma-I) \cup (I-\Gamma)) = 6/10 = 3/5$$

Γ4. Ξέρουμε ότι $P(\Gamma \cap I) = 4/10$ και επειδή τα απλά ενδεχόμενα είναι ισοπίθανα,

σύμφωνα με τον ορισμό θα έχουμε:

$$P(\Gamma \cap I) = \frac{N(\Gamma \cap I)}{N(\Omega)} = \frac{4}{10} \text{ άρα } \frac{4}{10} = \frac{2}{5} \text{ από όπου προκύπτει } N(\Omega) = 80.$$

ΘΕΜΑ Δ:

Δ1: $f(x) = \frac{1 + \ln^2 x}{x}$ έχει πεδίο ορισμού $D_f = (0, \infty)$ και $f(1) = 1$

Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο D_f ως πράξεις παραγωγίσιμων συναρτήσεων με παράγωγο:

$$f'(x) = -\frac{\ln^2 x - 2 \ln x + 1}{x^2} = -\frac{(\ln x - 1)^2}{x^2} < 0$$

με $x > 0$ και $x \neq e$ και $f'(1) = -1 < 0$ η f είναι **γνησίως φθίνουσα** συνάρτηση στο $(0, \infty)$. (Η $f'(x) = 0$ έχει λύση την $x = e$ και από τον πίνακα μεταβολών προκύπτει ότι είναι φθίνουσα)

Δ2. Για το εμβαδόν του ορθογωνίου έχουμε:

$$E(x) = x \cdot f(x), \text{ με } x > 0 \text{ και } f(x) > 0$$

$$\text{Άρα } E(x) = 1 + \ln^2 x, \quad x > 0$$

Η $E(x)$ είναι παραγωγίσιμη για $x > 0$ και έτσι:

$$E'(x) = 2 \ln x / x, \quad x > 0$$

$$E'(x) = 0 \text{ από όπου προκύπτει: } x = 1$$

Επίσης $E'(x) > 0$ για $x > 1$ και $E'(x) < 0$ για $0 < x < 1$

Ο πίνακας μονοτονίας της $E(x)$ είναι:

	0	1
χ		
$E'(x)$	-	+
$E(x)$	↓	↑

Ελάχιστο

Άρα το εμβαδόν του ορθογωνίου γίνεται ελάχιστο όταν $\chi=1$ με $E(1)=1$ και άρα το ορθογώνιο ΟΚΜΛ είναι τετράγωνο (Οι κόρυφές είναι Ο(0,0), Κ(1,0), Λ(0,1) και Μ(1,1) με μήκος πλευρών 1).

Δ3. Η εφαπτομένη της C_f στο σημείο $\Sigma(1, f(1))$ είναι παράλληλη στην ευθεία (ϵ):

$$\psi = \lambda\chi + \beta, \beta \neq 10 \text{ και άρα } \lambda_\epsilon = \lambda_\eta \text{ δηλαδή } f'(1) = \lambda \text{ και άρα } \lambda = -1.$$

Έτσι η (ϵ) γίνεται $\psi = -\chi + \beta, \beta \neq 10$ και οι παρατηρήσεις (χ_i, ψ_i) πληρούν τη σχέση

$$\psi_i = -\chi_i + \beta, i = 1, \dots, 10 \text{ και από την γνωστή εφαρμογή του σχολικού βιβλίου (3 σελ.99)}$$

προκύπτει ότι $\psi = -10 + \beta$ και $s_y = s_x = 2$.

Για να είναι το δείγμα ομοιογενές θα πρέπει

$$CV_y \leq 0,1 \text{ δηλαδή } 2/|\beta - 10| \leq 0,1 \text{ από όπου προκύπτει } |\beta - 10| \geq 20 \text{ και άρα } \beta \geq 30 \text{ ή } \beta \leq -10$$

Δ4. Επειδή $A \neq \emptyset$ και $A \cap B \neq \emptyset$ θα έχουμε $P(A), P(A \cup B) > 0$

Επειδή $A \subset A \cup B$ θα είναι $P(A) \leq P(A \cup B)$ με $P(A), P(A \cup B) \in (0, 1]$ και αφού η f είναι γνησίως φθίνουσα $(0, \infty)$ στο θα είναι:

$$f(P(A)) \geq f(P(A \cup B)) \quad (1) \text{ και αφού } A \cap B \subset A \cup B \text{ θα είναι: } P(A \cap B) \leq P(A \cup B) \text{ με } P(A \cap B),$$

$P(A \cup B) \in (0, 1]$ και αφού η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $(0, \infty)$ θα ισχύει:

$$f(P(A \cap B)) \geq f(P(A \cup B)) \quad (2).$$

Με πρόσθεση κατά μέλη των σχέσεων (1) και (2) έχουμε

$$f(P(A)) + f(P(A \cap B)) \geq 2 f(P(A \cup B)) \text{ που είναι η ζητούμενη.}$$